

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ І ЗДОРОВ'Я**

**VII науково-практична конференція
студентів та молодих вчених з міжнародною участю**

**«ВІД ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ
ДО ДОСЯГНЕНЬ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ»**

**15 травня 2025 р.
ХАРКІВ – Україна**

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ І ЗДОРОВ'Я**

**VII науково-практична конференція
студентів та молодих вчених з міжнародною участю**

**«ВІД ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ
ДО ДОСЯГНЕНЬ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ»**

**15 травня 2025 р.
ХАРКІВ – Україна**

**MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF PHYSICAL REHABILITATION AND HEALTH**

VII scientific and practical conference

of students and young scientists with international participation

**«FROM EXPERIMENTAL AND CLINICAL PATHOPHYSIOLOGY TO THE
ACHIEVEMENTS OF MODERN MEDICINE AND PHARMACY»**

**May 15, 2025
KHARKIV – Ukraine**

УДК 615.1:616 (043.2)

Редакційна колегія: Заслужений діяч науки і техніки України, проф. Котвіцька А. А., проф. Владимірова І. М., доц. Таможанська Г.В., проф. Кононенко Н. М.

Укладачі: доц. Селюкова Н. Ю.

Посвідчення Державної наукової установи «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» № 844 від 26.12.2024 р.

Від експериментальної та клінічної патофізіології до досягнень сучасної медицини і фармації : матеріали VII науково-практичної конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю, м. Харків, 15 травня 2025 р. Х. : НФаУ, 2025. 328 с.

Збірник містить матеріали VII науково-практичної конференції студентів та молодих вчених з міжнародною участю «Від експериментальної та клінічної патофізіології до досягнень сучасної медицини і фармації». В матеріалах конференції розглянуто сучасні проблеми медицини і фармації: молекулярні основи патології, клітинні та гуморальні механізми розвитку захворювань; роль генетичних факторів у патогенезі захворювань; механізми розвитку патологічних процесів і хвороб; вікова патофізіологія; проблемні аспекти хвороб цивілізації; клінічна патофізіологія; інтервенційні методи діагностики та лікування; питання викладання патофізіології; експериментальна терапія найбільш поширених захворювань; фармакологічна корекція патологічних процесів; проблеми та перспективи створення лікарських препаратів різної спрямованості дії (лікувально-косметичних, гомеопатичних, ветеринарних, екстемпоральних); створення нутрицевтичних засобів та виробів медичного призначення; нанотехнології у фармації; таргетна терапія захворювань людини; трансляційна медицина, новітні технології діагностики та лікування; біомедичні технології; вплив сучасних технологій на здоров'я людини; фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології; ментальне здоров'я та інновації у медико-психологічній реабілітації військовослужбовців в умовах воєнного стану; глобальні проблеми громадського здоров'я.

Для широкого кола наукових і практичних працівників медицини та фармації.

UDC 615.1:616 (043.2)

Editorial board: Honored worker of science and technology of Ukraine, prof. Kotvitska A. A., prof. Vladymyrova I. M., doc. Tamozhanska A.V., prof. Kononenko N. M.

Compilers: doc. Seliukova N. Yu.

Certificate of the State scientific organization «Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information» № 844 dated 26.12.2024.

From experimental and clinical pathophysiology to the achievements of modern medicine and pharmacy : collected papers of VIIth scientific and practical conference of students and young scientists with international participation, Kharkiv, May 15, 2025. Kh. : NUPh, 2025. 328 p.

Collected papers includes the materials of VIIth scientific and practical conference of students and young scientists with international participation «From experimental and clinical pathophysiology to the achievements of modern medicine and pharmacy». The modern problems of pathophysiology were considered the materials of the Conference: molecular basis of pathology, cellular and humoral mechanisms of disease development; role of genetic factors in the pathogenesis of diseases; mechanisms of pathological processes and diseases development; age-related pathophysiology; problematic aspects of the diseases of civilization; clinical pathophysiology; interventional methods of diagnosis and treatment; issues of pathophysiology teaching; experimental therapy of the most common diseases; pharmacological correction of pathological processes; problems and prospects for the development of medicines with different orientation of action (medical and cosmetic, homeopathic, veterinary, and extemporaneous preparation); development of nutraceutical drugs and medical products; nanotechnology in pharmacy; targeted therapy of human diseases; translational medicine; the latest diagnostic and treatment technologies; biomedical technologies; impact of modern technologies on human health; physical rehabilitation and recreational health technologies; mental health and innovations in medical and psychological rehabilitation of military personnel under martial law; global public health issues.

For a wide audience of scientific and practitioners of medicine and pharmacy.

UDC 615.1:616 (043.2)

© NUPh, 2025

Халєєва О. Л., Козар В. В., Міщенко О. Я., Бондарєв Є. В., Файзуллін О. В., Ткачова О. В.	308
ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТА У ХВОРИХ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ В МІСЦЯХ ПРОВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ	
Худякова М. Б.	309
ЗМІНИ РІВНЯ BDNF У ПЛАЗМІ КРОВІ ЩУРІВ ПІСЛЯ ПОВТОРЮВАНОЇ ВИБУХО-ІНДУКОВАНОЇ НЕЙРОТРАВМИ	
Чабан В. О., Козлова Ю. В.	312
ПРОБЛЕМА ПОЛІПРАГМАЗІЇ У ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ З ЦУКРОВИМ ДІАБЕТОМ	
Чікіткіна В. В., Кононенко Н. М.	313
ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА В МЕНЕДЖМЕНТІ ОЖИРІННЯ: ВІТЧИЗНЯНІ ТА МІЖНАРОДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	
Шаровал Т. О., Кабачна А. В.	316
ВМІСТ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН ТА ЗВАЖЕНИХ УЛЬТРАДИСПЕРСНИХ ЧАСТИНОК У ПОВІТРІ РОБОЧОЇ ЗОНИ ПРАЦІВНИКІВ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР НЕКАНЦЕРОГЕННОГО РИЗИКУ	
Шаравара Л. П.	318
ЕМБОЛІЗАЦІЯ СЕЛЕЗІНКОВОЇ АРТЕРІЇ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ЦИРОЗОМ ПЕЧІНКИ	
Шляхтюк Т. Р.	321
ПАТОМОРФОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ УРАЖЕННЯ ПІДШЛУНКОВОЇ ЗАЛОЗИ ПРИ ВЖИВАННІ ПАЛЬМОВОЇ ОЛІЇ	
Яловега К. С.	323
БІОХІМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЯЦІЇ РЕПАРАТИВНИХ ПРОЦЕСІВ ЗА УМОВ ЗАГОЄННЯ РАН	
Янковська Д. О., Павлов С. Б., Кумечко М. В., Бабенко Н. М.	325
ВПЛИВ МЕЛАТОНІНУ НА ВМІСТ ГІДРОГЕН СУЛЬФІДУ В СИРОВАТЦІ КРОВІ ЩУРІВ ІЗ СКОПОЛОМІН-ІНДУКОВАНОЮ НЕЙРОДЕГЕНЕРАЦІЄЮ	
Яремій К. М., Кметь О. Г.	327

ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТА У ХВОРИХ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ В МІСЦЯХ ПРОВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Худякова М. Б.

Харківський національний медичний університет,

м. Харків, Україна

mrkh74@ukr.net

Вступ. Генералізований пародонтит (ГП) - багатофакторне стоматологічне захворювання, що характеризується інфекційно-запальним процесом у тканинах пародонта з поступовим руйнуванням опорно-утримувального апарату зубів та резорбцією альвеолярного відростка.

Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 25 вересня 2015 року № 70/1 однією із задекларованих цілей сталого розвитку є дотримання та забезпечення здорового способу життя населення та сприяння благополуччю кожній людині незалежно від її віку. В цьому контексті важливу роль в лікувально-діагностичній діяльності медичних закладів відіграє стоматологічна служби України, яка опинилася поза межами первинної ланки надання медичної допомоги.

24 лютого 2022 року в Україні введено військовий стан, який диктує всій системі охорони здоров'я нові підходи в роботі щодо надання медичної, зокрема стоматологічної допомоги цивільному населенню. З початку повномасштабного вторгнення російської армії на територію України лікарі-стоматологи не припиняли надавати фахову допомогу пацієнтам, а в зонах активних бойових дій та прилеглих до них територій шукали можливість організувати таку допомогу за необхідності. В українських і світових фахових джерелах є досить мало інформації про надання амбулаторної стоматологічної допомоги в умовах військового стану. Бойові дії у східних регіонах України тривають із 2014 року, проте у країні не оголошувався військовий стан на всій її території, а особливості надання стоматологічної пародонтологічної допомоги цивільному населенню в зоні активних бойових дій раніше не аналізували.

Автором узагальнено основні фактори, які значно обмежують надання спеціалізованої стоматологічної допомоги на територіях, де ведуться бойові дії або ж на окупованих територіях. Встановлено основні проблеми державного регулювання вітчизняної системи СДН (стоматологічна допомога населенню), які обумовлюють її перебування в стані кризи та стагнації. Акцентовано увагу на тому, що за останні 5 років за рахунок державних коштів не було обладнано і введено в експлуатацію жодного стоматологічного кабінету. Все стоматологічне обладнання в стаціонарних та мобільних кабінетах польових госпіталів та бойових частин є волонтерським ресурсом. Окрім того, залишаються відсутніми, затверджені на законодавчому рівня, конкурентні “правила гри” в системі СДН у вигляді розробки й затвердження регуляторних нормативно-правових актів, а також погодження документів професійного самоврядування стоматологів тощо.

При комплексному лікуванні хворих на ГП необхідно враховувати особливості етіології й патогенезу дистрофічно-запальних захворювань

пародонта. Умовно-патогенні мікроорганізми зубної плівки можуть мати свою патогенну дію тільки у випадку деякого ослаблення місцевого або системного імунного захисту організму пацієнта. Наявність стресу значно впливає на резистентність організму й, відповідно, на розвиток, перебіг і лікування захворювань пародонта. Це треба враховувати при комплексному лікуванні хворих на ГП.

Автори наводять, що спеціальна медична ортопедична допомога 3-4 рівнів надається у спеціалізованих військово-медичних відділеннях і цивільних стоматологічних закладах. Кафедра післядипломної освіти лікарів стоматологів-ортопедів Полтавського державного медичного університету працює на базі комунального підприємства «Полтавський обласний центр стоматології – стоматологічна клінічна поліклініка» і надає консультативну та спеціалізовану ортопедичну допомогу різних рівнів складності.

З урахуванням цього запропоновано медикаментозну схему підготовки хворих на ГП хронічного перебігу II ступеня важкості з проявами психоемоційного стресу в умовах військового стану.

Метою нашого дослідження було визначення результатів клінічної ефективності комплексного лікування ГП хворим, що перебувають в місцях проведення активних бойових дій з проявами психоемоційного стресу в умовах військового стану на тлі застосування еліксиру, що регулює роботу центральної нервової системи.

Матеріали та методи. До крос-секційного дослідження було залучено 40 пацієнтів, які звернулися за стоматологічною пародонтологічною допомогою до Університетського стоматологічного центру (УСЦ) на кафедрі стоматології Харківського національного медичного Університету (ХНМУ) протягом 2022-2023 років. Серед обстежених було 15 чоловіків віком 40-59 років та 25 жінок віком 45-58 років. Стан тканин пародонта оцінювали згідно з Міжнародною класифікацією хвороб пародонта (2017). Усім учасникам дослідження проводили клінічне пародонтологічне обстеження з використанням пародонтального зонда зі шкалою BOO3 та рентгенологічне (ортопантомограма) дослідження. Рівень психологічного стресу у хворих оцінювали за допомогою опитувальників DASS-21 і Спілберга-Ханіна. Наявність запалення в яснах виявляли та оцінювали за допомогою проби Шиллера-Пісарєва (1962). Оцінку рівня кровоточивості ясен оцінювали за індексом кровоточивості РВІ (HR Mühlemann, S. Son, 1971).

Результати дослідження та обговорення. Встановлено, що основною причиною звернень за пародонтологічною допомогою хворих, що перебувають в місцях проведення активних бойових дій з проявами психоемоційного стресу серед цивільного населення була необхідність в комплексному лікуванні ГП.

Для визначення ефективності запропонованого методу було проведено клініко-лабораторне обстеження та лікування 40-ти хворих на ГП II ступеня хронічного перебігу з проявами психоемоційного стресу. Ці пацієнти були поділені на дві рівноцінні підгрупи – основну (30 пацієнтів) і підгрупу порівняння (10 пацієнтів). Відтак, основну (першу) підгрупу склали тридцять (75,00%) хворих на ГП з проявами психоемоційного стресу, для яких при

комплексному лікуванні застосовували еліксир Релакс торгової марки (ТМ) «Примафлора» по 10 капель 3 рази на день після їжі, що регулює роботу центральної нервової системи, який має наступні складові: екстракт кореня валеріани, екстракт трави собачої кропиви, екстракт трави лофанта анісового, екстракт плодів пожитника, екстракт трави материнки, екстракт звіробою, екстракт м'яти, Триптофан, нікотинамід (віт.В3), магній, вітамін В6, фолієва кислота. Підгрупу порівняння склали десять (25,00%) хворих на ГП з проявами психоемоційного стресу, для яких при комплексному лікуванні проводили аналогічне до пацієнтів основної підгрупи лікування, але без застосування еліксиру Релакс.

Аналіз результатів лікування показав, що рівень запалення знижувався в яснах пацієнтів обох дослідних підгруп, про що свідчила негативна проба Шиллера-Пісарєва в пацієнтів основної підгрупи й у пацієнтів підгрупи порівняння. Визначення кількісного значення проби Шиллера-Пісарєва за йодним числом Свракова показало, що в пацієнтів основної підгрупи воно зменшувалося у хворих із II ступенем ГП із $2,76 \pm 0,19$ до $1,29 \pm 0,09$ бала. У підгрупі порівняння воно зменшувалося відповідно із II ступенем із $2,76 \pm 0,19$ до $1,41 \pm 0,09$ бала. Числові значення проби Шиллера-Пісарєва пацієнтів обох підгруп після лікування статистично достовірно відрізнялись ($p < 0,05$). У хворих на ГП основної підгрупи значення індексу РВІ знижувалося у хворих із II ступенем із $2,74 \pm 0,19$ до $0,65 \pm 0,06$ бала. У пацієнтів підгрупи порівняння значення індексу РВІ знижувалося із $2,77 \pm 0,19$ до $0,82 \pm 0,07$ бала. Дані, отримані в пацієнтів основної підгрупи й підгрупи порівняння, статистично достовірно ($p < 0,05$) відрізнялись.

Висновок. У результаті досліджень отримані дані свідчать про досягнення стабілізації патологічного процесу в пародонті. Усе це разом демонструє сприятливий вплив запропонованого методу комплексного лікування на тлі застосування еліксиру, що регулює роботу центральної нервової системи, на дистрофічно-запальний процес у пародонті та свідчить про ефективність його застосування в комплексному лікуванні хворих на генералізований пародонтит, що перебувають в місцях проведення активних бойових дій з проявами психоемоційного стресу в умовах військового стану.

Ключові слова: пародонт, дистрофічно-запальний процес, бойові дії.

Scientific publication

**VII scientific and practical conference
of students and young scientists with international participation**

**FROM EXPERIMENTAL AND CLINICAL PATHOPHYSIOLOGY TO THE
ACHIEVEMENTS OF MODERN MEDICINE AND PHARMACY**

**Collected papers of VII scientific and practical conference
of students and young scientists with international participation**

(May 15, 2025)

Signed to print 13.05.2025. Format 60x84/16. Paper is offset.

Font of Times New Roman. Risograph printing.

Conventional printed sheets 5,8.

100 copies were printed. Order from 14.05.2025. The price negotiated.

Printed from make-up page in the print-house of FOP Zanochkin D.L.

16 George Tarasenko str., Kharkiv, Ukraine, tel. (057) 757-93-82